

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ ในการค้นเคหสถานเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38(3) เจ้าหน้าที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งกระทำทางปกครอง ในการค้นในเคหสถาน เพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 38 (3)จะต้องใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งและกระทำการทางปกครองจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง และมีพยานหลักฐานมาสนับสนุน “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” จะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามบทบัญญัติ ดังกล่าวเพื่อให้ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งตามมาตรา 38 (3) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรมด้วยความถูกต้องภายใต้กฎเกณฑ์แห่งหลักความเสมอภาคและความชอบธรรม

การตีความตามมาตรากฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 (3)ในเรื่องบทบัญญัติ“เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” กรรมการธุรกรรม เลขานุการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะต้องใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามเจตนารมณ์ของตัวกฎหมาย กล่าวคือต้องตีความโดยเคร่งครัด โปร่งใส สร้างความมั่นใจ และความเป็นธรรมตามหลักนิติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ จะตีความตามอำเภอใจให้เกิดประโยชน์แก่ตนหรือเกิดประโยชน์แก่ฝ่ายใด ไม่ได้เลย เพราะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนดังกล่าว

ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจของมลรัฐหรือรัฐบาลกลางทำการค้นหรือยึด โดยมีขอบด้วยกฎหมายถือว่าเป็นการล่วงละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของบุคคลในเขตอำนาจของรัฐ หรือของพลเมืองชาวอเมริกัน จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 1983 ของ The Civil Rights Act of 1871 ซึ่งเป็นกฎหมายของรัฐบาลกลางที่ออกมาคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเสมอภาคกันตามบทแก้ไขรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา มาตรา 14

กล่าวโดยสรุปว่า การจะดำเนินตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่การค้น การเข้าไปในเคหสถาน การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 38(3) นั้นควรจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

- 1) ต้องฟังได้ว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นก่อน
- 2) มีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นแล้ว
- 3) มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดพอกเงิน
- 4) เมื่อมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่า หากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนี้จะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากเหตุอันควรสงสัยว่า ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด เป็นทรัพย์สินที่มาจากมูลฐานความผิดในเบื้องต้นนั้น หากเจ้าหน้าที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เห็นว่า มีเหตุอันควรสงสัย ก็สามารถเข้าไปในเคหสถานเพื่อทำการตรวจสอบหรือค้นเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นได้เลย ทำให้ประชาชนผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถชี้แจงทางเอกสารหรืออาจได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวนี้มาจากการทำงานโดยสุจริต ย่อมทำให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ในด้านทรัพย์สินโดยตรง

คดีมูลฐานความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้วหรือในกรณีที่อัยการมีคำไม่ฟ้องคดี เท่ากับว่าคดีอันเป็นประธานแห่งสิทธิที่ก่อให้เกิดการยึดหรืออายัด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นคดีต่อเนื่องต้องยุติลงไปด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 39,41 ที่ให้การคุ้มครองบุคคลที่มีได้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษทางอาญา และคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลด้วยผลแห่งคำพิพากษาของศาล ฉะนั้นทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว เมื่อศาลมีคำพิพากษายกฟ้องในมูลฐานความผิดแล้ว ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดดังกล่าวควรตกคืนแก่เจ้าของ มิฉะนั้นแล้วย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิด้านทรัพย์สินของประชาชนทำให้ได้รับความเสียหาย

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการเข้าไปในการค้นในเคหสถาน เพื่อการยึด หรืออายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38(3) นั้น มีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการตีความหมายเกี่ยวกับ “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” ทำให้มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นจะเสนอแนะดังนี้

ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 (3)เกี่ยวกับ“เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า”โดยระบุให้ชัดเจนลงไปว่า “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” นั้น เป็น “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” จะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สิน มิใช่เป็น “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อจะได้ไม่ต้องมีการตีความหรือโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอีกต่อไป

เนื่องจาก “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” เป็นเหตุที่จะนำไปสู่เข้าไปและการค้น การยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว ควรจะมีการวางกรอบเกี่ยวกับ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” จะมีการ โอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นนั้น จะต้องมียานหลักฐานมาสนับสนุน “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” ด้วย มิใช่เป็นการคาดเดา โดยมีหลักเกณฑ์หรือกรอบในการปฏิบัติดังนี้

1. ต้องฟังว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นก่อนแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องถึงขนาดว่ามีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด ไม่จำเป็นว่าตำรวจจะต้องจับกุม และไม่จำเป็นว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะยังไม่ชี้มูลความผิด หากแต่พอมียานหลักฐานฟังได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ก็สามารถดำเนินการได้

2. ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพราะเจ้าหน้าที่ต้องรู้ด้วยว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานใดตามกฎหมายฟอกเงิน เพราะถ้าไม่ทราบก็จะไม่มีโอกาสรู้ได้เลยว่าทรัพย์สินที่ได้มานั้นมาจากการกระทำความผิดมูลฐานใด ก็จะไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้

3. มี “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อได้ว่า” อาจจะมีการ โอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้น คือ ต้องมียานหลักฐานมาสนับสนุนด้วย

4. ควรให้ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดนั้นคืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องในความผิดมูลฐานด้วยเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดทันที หรือภายใน 1 ปี นับแต่คดีถึงที่สุด ซึ่งเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาโดยสุจริต ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 41 เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพด้านทรัพย์สิน

5. ควรจะมีการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับมาตรา 38 (3)ของกฎหมายฟอกเงิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม อาทิเช่น ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ ตลอดจนนักกฎหมาย ได้มีส่วนร่วมและเข้าใจถึงสภาพปัญหาของกฎหมายฟอกเงิน มาตรา 38(3)เกี่ยวกับ “เหตุอันควรสงสัย” และ “เหตุอันควรเชื่อ” ซึ่งเป็นเหตุผลที่ใช้ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวว่ามีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฟอกเงิน มาตรา 38 (3) นี้ต่อไป